Hoop

Hoop doet leven

Hoop tegen beter weten in

Op hoop van zegen

Met de moed der wanhoop

Geloof, Hoop en Liefde

Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

Adres- & ANBI-gegevens	2
Inleiding	3
Onze projecten samengevat	4
Bezoekers van Stap Verder	6
Vormingscentrum	8
Pastoraat West-Afrikanen	9
Nederlandse taalles	10
Vrouwen Empowerment	15
Sociale spreekuren	18
Juridische spreekuren	20
PR en communicatie	25
Organisatie en Menskracht	28
Financiën en fondswerving	29
Toekomstplannen	30
Missie/visie	34
Fondsen	36

Adres - & ANBI gegevens

De Stichting Pastoraal Diaconaal Centrum Bijlmermeer (SPDCB) is de dragende rechtspersoon voor het huidige centrum Stap Verder.

Stap Verder is een algemeen nut beogende instelling (ANBI).

De volgende kerken dragen de SPDCB:

de Evangelische Broedergemeente Amsterdam Zuidoost (EBG), de Evangelisch Lutherse Gemeente Brandpunt Zuidoost (ELG), de Persekutuan Kristen Indonesia Nederland (PERKI), de Presbyterian Church of Ghana, Emmanuel Congregation (PCG), de Protestantse Gemeente Amsterdam Zuidoost (PGZO), de Rooms-Katholieke parochie De Graankorrel (RK).

Stap Verder Hoogoord 187A 1102 CJ Amsterdam Zuidoost

Telefoon: 020 - 8457566 erikafeenstra@stapverder.org ww.stapverder.org

NL59TRIO 039.05.07.687 t.n.v. Stichting Pastoraal Diaconaal Centrum Bijlmermeer

Sociale spreekuren: maandag 11.00-14.00 uur, vrijdag 11.00-14.00 uur

Juridisch spreekuur: tweede woensdag van de maand 14.00-16.00 uur

Sociëteit Afrikaanse Missiën www.sma-nederland.nl

Vormingscentrum

Liesbeth Glas, coördinator tel. 020-7739649 vc@sma-nederland.nl

Stichting Pastoraat West Afrikanen

Liesbeth Glas, coördinator tel. 06-42292088 liesbethglas@stapverder.org

Inleiding

Hoop, de motor van ons leven

Spreekwoorden zijn wijsheden die ons wat leren, die vaak de kern weergeven van waar het om gaat in het leven. Ze vertellen veel over de taal, cultuur en de manier van denken van een volk.

“Hoop doet leven”, zeggen we vaak, een dooddoener lijkt het. Maar in ons werk is het een waarheid als een koe. Hoop motiveert mensen, hoop ondanks de wanhoop. Want wanhoop doet je bij de pakken neerzitten. Als je je door wanhoop op je kop laat zitten, dan kun je het opgeven. Maar opgeven is geen optie. Je moet door, er is geen weg terug. Blijven zitten waar je zit is ook geen optie. Je kunt alleen nog maar vooruit. Dus vooruit dan maar…

Met de moed der wanhoop? Nee, dan kom je er ook niet, dan zit er nog een rem op! Je moet zien dat je op de weg van het blijmoedig verder gaan terecht komt. Geen sinecure, maar mogelijk!

Geen ‘sinecure’: precies, daar sla ik per ongeluk de spijker op de kop. Zonder de zorg (sine cure) van de ander voor jou en je eigen zorg voor jezelf kom je er niet. We hebben allemaal motivatie nodig, iemand die, of iets dat ons in beweging brengt. Een passie, een hobby, een interesse, een roeping, de liefde voor onze kinderen, onze ouders, de natuur… die geven ons hoop, die geven ons kracht. Paardenkracht, zoals die in een motor zit. In 2018 hebben de lesgevers in de Nederlandse les zo de cursisten hoop gegeven: “ja, de Nederlandse taal is moeilijk, maar wacht maar, je zult zien dat je over een jaar ineens merkt, dat de zinnen je van de tong rollen.” En de vrouwen in de naailes bemoedigen elkaar, het vraagt doorzettingsvermogen om een cursus af te maken, want het huishouden en werk en andere zorgen vragen ook je aandacht en dan ben je ‘s avonds moe en heb je geen zin meer in je huiswerk. Maar de beloning is groot als je aan het einde van de cursus zelf je eigen kleren kunt maken. En in het spreekuur laten we het er ook niet bij zitten: het vertellen van je verhaal, het delen van zorgen, het samen zoeken naar mogelijkheden voor een opleiding, een korte training, een tijdelijke extra inkomensvoorziening, allemaal stappen die de hoop doen herleven.

Dankbaar kijken we terug op een jaar waarin u en wij velen tot zegen mochten zijn. En zo gaan we verder ‘op hoop van zegen’.

Erika Feenstra, coördinator

Onze Projecten samengevat

Nederlandse taalles

Nieuwkomers in Nederland zijn zelf verantwoordelijk voor hun inburgering. We helpen bij het spreken, lezen en schrijven van de Nederlandse taal. Zowel beginners als gevorderden zijn welkom.

Uitgangspunt voor de lessen is dat wij iedereen die Nederlands wil leren, les op maat proberen aan te bieden. Dat kan klassikaal maar ook individueel. De lessen worden gegeven door vrijwilligers. Naast de methode Stap, maken we gebruik van diverse boeken en materiaal dat op internet staat. Woordenboeken worden voor ons ingezameld en krijgen wij gratis. Goede en trouwe studenten krijgen deze boeken van ons.

Vrouwen Empowerment

Activiteiten om de zelfstandigheid, weerbaarheid en zelfredzaamheid van vrouwen te vergroten. Door vaardigheden te leren, kunnen vrouwen (gedeeltelijk) voor een eigen inkomen zorgen. Het gaat onder andere om het zelf ontwerpen en maken van kleding, tassen en sierraden.

Maatschappelijke Ondersteuning

Stap Verder biedt aan de gasten een ruimte om te douchen, kleding te wassen en om een maaltijd te koken. Daarnaast is er een aantal computers waar informatie op gezocht kan worden. Vrijwilligers ondersteunen de gasten hierbij. Op de woensdagen brengen vrijwilligers bezoekers, die kleding nodig hebben, naar de kledingbank in Amstelveen. Kerken en privé personen uit de omgeving brengen ons toiletartikelen, kleding en klein huisraad, die we uitdelen aan mensen die die

spullen nodig hebben.

Daarnaast wordt incidentele individuele financiële steun verleend aan bezoekers die ‘er even niet meer uit komen’.

In de sociale spreekuren beantwoorden professionele vrijwilligers (maatschappelijk werkers, pastors en advocaten) praktische vragen van bezoekers over onder andere wonen, (vreemdelingen-) recht, scholing, werk, opvoeding, inkomen, schulden of problemen met instanties. Waar nodig gaan ze mee met de bezoeker of verwijzen ze door naar organisaties in ons netwerk.

Sommige juridische vragen kunnen niet gemakkelijk worden beantwoord door medewerkers van het sociale spreekuur. Ingewikkelde vragen bijvoorbeeld over verblijfsvergunningen, uitkeringen, arbeidsovereenkomsten, naamswijzigingen, of vragen over familierecht. Voor juridische vragen zijn onze huisadvocaten beschikbaar van Advocatenkantoor De Binnenstad. Het advies is gratis.

Develop your Talent

Activiteiten om de zelfstandigheid, weerbaarheid en zelfredzaamheid van mannen te vergroten. Door vaardigheden te leren kunnen mannen (gedeeltelijk) voor een eigen inkomen zorgen. Het gaat onder andere om het leren voor gids, excursieleider, presentator, gastheer, kok, cateraar, decorateur, EHBO-er. We proberen aan te sluiten bij de talenten en vaardigheden die iemand al heeft en zoeken in Stap Verder of in de samenleving plekken waar iemand die verder ontwikkelen kan.

We kregen een zelfgemaakte doos voor theezakjes

Bezoekers van Stap Verder

Mensen voelen zich thuis in Stap Verder: buurtbewoners, die informatie zoeken over voorzieningen waar zij recht op hebben, migranten die een verblijfsvergunning hebben gekregen en hun weg zoeken in Nederland, mensen die nog bezig zijn hun papieren in orde te brengen om een procedure voor verblijf te starten, mensen op doorreis, op zoek naar een plek in Europa waar zij zich kunnen vestigen. In het hoofdstuk Toekomstplannen leest u meer over de verschillende categorieën van bezoekers die we zien.

Totalen van bezoekers: ± 300 per jaar

NL les: 170 cursisten, 73 nieuwe inschrijvingen

Spreekuur: 185 (M:129 en V:56), 1243 consulten

Advocaten spreekuur: 42, 51 consulten

Vrouwen Empowerment: 50

Wassen en douchen: 50

Kledingbank: 62 bezoekers, 134 bezoeken (V: 38, M: 23) in 57 ritten

Sinds november 2013 is Stap Verder ook één van de veilige plekken voor zo'n 200 mensen zonder papieren in Amsterdam. Zij noemen zich de 'Wij zijn hier-groep'. Het zijn mensen die asiel hebben aangevraagd in Nederland, maar dat niet gekregen hebben, omdat ze niet konden aantonen dat ze vervolgd werden. Al sinds september 2012 zwerven ze van leegstaande kerken naar kantoorgebouwen, naar een tentenkamp, leven soms in een portiek of overleven in de locaties die 's nachts open zijn. Ze zijn dakloos, maar weer anders dan Nederlandse daklozen. Sommigen overleven zo al meer dan twintig jaar, en het is een wonder dat zij er nog niet gillend gek van zijn geworden, al is dat bij enkelingen helaas wel het geval. Er zijn erbij die van hun land van herkomst geen paspoort krijgen en die letterlijk stateloos zijn, maar onze regering wil hen toch niet toelaten. Vaak zijn zij ook ziek geworden door het rauwe leven en gaat hun gezondheid op latere leeftijd hard achteruit. Bij ons komen zij douchen, mee-eten, in de diaconale spreekuren helpen we hen aan een advocaat en denken we mee hoe er toch een bewijs gezocht kan worden dat zij wel degelijk goede redenen hadden om te vluchten. Vriendelijke mensen, stuk voor stuk, die in mensonwaardige omstandigheden leven. De berichtgeving in de media recent laat die kant van hun leven niet zien, maar schildert hen af als gevaarlijke onruststokers die huizen en bedrijfspanden kraken. Ongefundeerde angst van bewoners in de buurt wordt breed uitgemeten, terwijl er niet gevraagd wordt naar wie zij werkelijk zijn.

Erika Feenstra, coördinator

Interview met bezoekster van Stap Verder

Mijn naam is Fatmata, ik kom uit Nigeria (naam en afkomst geanonimiseerd). Ik ben een gescheiden moslimvrouw en moeder van vier kinderen. In 2018 kwam ik in Nederland.

Toen ik in Nederland kwam was het heel moeilijk om mijn weg te vinden. Ik maakte wel contact met allerlei mensen, maar niemand stak me werkelijk een hand toe.

Gelukkig kwam ik iemand tegen die me naar Stap Verder verwees. Omdat ik niet christelijk was, dacht ik eerst dat ik er vast niet terecht zou kunnen. Vanwege mijn religie aarzelde ik om erheen te gaan.

Maar ik merkte al snel dat er in Stap Verder geen discriminatie is. Ik voelde me gelijk welkom. Ze luisterden met aandacht naar me. We bespraken verschillende manieren waarop ze mij en mijn kinderen de weg konden wijzen. Maar ik gaf aan dat ik graag op eigen benen wilde staan en vroeg om hulp bij verzelfstandiging. Ze toonden respect en waardering voor mijn eigen initiatief en gaven me morele steun en financiële hulp voor de opstart. En toen ik van mijn vierde kind zwanger was kwamen ze geregeld op bezoek om te kijken hoe het met me ging. Kort en goed: de mensen van Stap Verder hebben mij en mijn kinderen geraakt. We zijn hen dankbaar.

Augustin N'Dah, SMA, spreekuurmedewerker

SMA Vormingscentrum

Het Vormingscentrum van de SMA (Sociëteit voor Afrikaanse Missiën) organiseert haar activiteiten meestal in de weekenden. Op zaterdagen volgen mensen die uitgezonden willen worden naar Afrika een traject dat een jaar duurt. Wanneer dit succesvol wordt afgerond, dan volgt een uitzending naar SMA projecten in Ghana, Liberia of Tanzania. Dit voorjaar heeft één gezin het vormingstraject doorlopen. Voor uitzending zijn zij verwezen naar de SMA in Frankrijk omdat het hun wens was om in een Franstalig land te werken.

De SMA is aanwezig in meer dan 24 landen wereldwijd en heeft een actieve, internationale lekenbeweging. De leken zetten zich in voor de diverse projecten, ter ondersteuning van het werk van de paters maar worden ook zelf uitgezonden naar diverse humanitaire projecten. Dit kunnen vluchtelingenkampen, projecten voor straatkinderen of inzet voor mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking zijn. De coördinatie van de internationale leken gebeurt ook vanuit het Vormingscentrum in Stap Verder.

De geassocieerde leken van de SMA in Nederland

De geassocieerde leken van de SMA in Nederland komen driemaal per jaar bijeen, o.a. in Stap Verder. Alle leken zijn een periode van minimaal vier jaar in een Afrikaans land geweest en zijn deel van de internationale SMA gemeenschap. Hun activiteiten in Nederland richten zich op inzet voor Afrikanen in Nederland en het ondersteunen van (leken-)missionarissen in Afrika.

Liesbeth Glas, coördinator

SMA Pastoraat West Afrikanen (PWA)

Gerard Timmermans

In 2018 hebben vier SMA-ers zich ingezet binnen Stap Verder. De coördinator Liesbeth Glas organiseert de Nederlandse taalles en het Vrouwen Empowerment. Daarnaast draagt zij bij aan de algemene coördinatie. Zij is vier dagen per week in Stap Verder.

De SMA paters Augustin N'dah en Trinkson Debres zijn getraind als spreekuurmedewerkers en zijn elk 1 of 2 dagen op Stap Verder. Zij vervullen diverse taken en richten zich o.a. op pastorale gesprekken. Beiden hebben lang in Afrika (Ghana en Nigeria) gewerkt en het valt hen gemakkelijk te communiceren met de bezoekers.

De SMA pater Gerard Timmermans heeft plaats genomen in het bestuur van Stap Verder ter vervanging van Johan Naron die met pensioen is. Pater Timmermans werkt in het luchthavenpastoraat op Schiphol. Alle SMA paters en de coördinator wonen in Amsterdam Zuidoost en voelen zich sterk verbonden met de bezoekersgroep van Stap Verder.

Liesbeth Glas, coördinator

Trinkson Debres

Augustin N'dah

Nederlandse taalles

Liesbeth Glas, coördinator

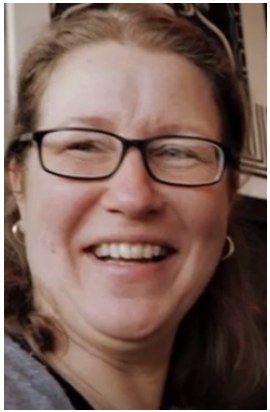

In 2018 kwamen er gemiddeld 150 -170 mensen per week naar de Nederlandse taalles. Er waren 73 nieuwe aanmeldingen voor de les. Net als vorige jaren was de afkomst van de mensen voornamelijk uit West-Afrika, met name Ghana en Nigeria. Maar er waren ook ruim 60 andere nationaliteiten vertegenwoordigd. Gemiddeld waren er iets meer mannen dan vrouwen die deelnamen aan de lessen. Een team van 17 vrijwilligers gaf de lessen op diverse tijdstippen door de week heen, variërend van individuele les tot groepsles. Omdat de vrijwilligers dit kosteloos doen, was het mogelijk om de lessen gratis aan te bieden. In 2018 was het ook mogelijk om cursisten een gratis lesboek te geven omdat Stap Verder een donatie van 200 lesboeken had gekregen. Er werd gebruik gemaakt van de lesmethode Stap 1,2, en 3 van Intertaal.

De vraag om assistentie bij inburgeren komt steeds vaker voor. Net als bij vele zaken in de Nederlandse samenleving wordt ervan uitgegaan dat mensen hun zaken met de computer via internet regelen. Dit is niet vanzelfsprekend voor veel van onze bezoekers en het aanvragen van een DigiD om toegang te krijgen tot de website, aanmelden voor examens en het bekijken van resultaten vereist enige assistentie. Ook is er vaak weinig inzicht in de diverse regels omtrent inburgering. Mensen die binnen drie jaar niet slagen krijgen een boete van 1250 euro van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Dit brengt veel mensen met een minimuminkomen in grote financiële problemen. We schreven voor 15 mensen bezwaarschriften en deden telefonische hoorzittingen om te kijken of de boete teruggedraaid of verminderd kon worden. Helaas worden alleen medische gronden als geldig gezien. Mensen melden dat meestal niet, omdat ze te weinig op de hoogte zijn van de regelgeving. In geen enkel geval konden we een positief resultaat bereiken. Dan bemiddelden we bij het treffen van een betalingsregeling met DUO. Per persoon kost zo’n bemiddeling de coördinator toch zeker 4 uur.

De taallessen zijn continu en zowel de aanmelding van cursisten als de aanmelding van nieuwe lesgevers gaat gestaag.

“Als bezoeker krijg je hier nieuwe hoop.” Interview met een cursist

Mijn naam is Ruth, ik leer Nederlands in Stap Verder. Voordat ik hier kwam wist ik van toeten noch blazen wat de taal betreft. Ik begon in 2014, moest tussendoor een tijdje stoppen, maar ben er nu weer helemaal bij. Ik had eigenlijk al eerder met taallessen willen beginnen, maar omdat ik geen inkomen had, had ik er het geld niet voor. En omdat ik ook nog eens niet de juiste papieren had, kon ik me ook niet bij een officiële instantie voor Nederlandse les aanmelden. Toen ik hoorde dat Stap Verder gratis lessen aanbood, heb ik gelijk mijn kans gegrepen.

En, hebt u er wat aan, aan de lessen?

Ja, zeker, mijn leven is wel veranderd sinds ik begonnen ben met de les. Ik voelde me eenzaam en verloren in bijeenkomsten met alleen Nederlands sprekenden; alsof ik blind en doof was tussen de mensen. Maar nu heb ik zelfvertrouwen, ik kan in ieder geval iets in het Nederlands zeggen. De kennis van de taal helpt me bij het boodschappen doen en het lezen van brieven. Tot voor kort raakte ik in paniek als er een brief binnenkwam, ik wist niet of die me goed of slecht nieuws kwam brengen, want ik begreep hem niet.
De lessen hebben het ook mogelijk gemaakt dat ik vrienden maak uit verschillende landen en culturen en achtergronden. En ik kom op plekken waar ik anders nooit was geweest! Op 9 juli zijn we naar Volendam geweest, dat was een hele belevenis.

Dus u hebt er geen spijt van?

Nee, zeker niet, ik leer hier veel van vriendelijke leraren, maak nieuwe vrienden, voel me bemoedigd, ik kan me geen betere school wensen. Ik raad anderen ook aan om hier les te komen nemen, als bezoeker krijg je hier weer nieuwe hoop.

Interview door Nick Ibeson, vrijwilliger pr en presentaties

Interview

Annie van de Paverd, gepensioneerd PABO-docente, is vanaf het allereerste begin (2011) betrokken geweest bij de opzet en uitvoering van de Nederlandse lessen. Zij geeft nu les op maandag en vrijdag.

"Ik hielp aanvankelijk mensen met inburgeren, maar kwam niet verder doordat bleek dat sommigen niet konden lezen. Toen ben ik langzamerhand begonnen met alfabetiseringslessen met materiaal voor voorbereidend schrijven, dat in de Dominicuskerk gebruikt werd. Maar het duurde lang voordat zij wat bereikten. Daardoor groeide bij mij langzaam het inzicht: als je met deze groep werkt, moet je een heel ruime doelstelling hebben en deze niet verbinden aan een te plannen tijdseenheid.

Je moet je doelstelling van iedere persoon laten afhangen, je moet met een gigantische flexibiliteit met elke cursist op maat werken. Je kunt er niet vanuit gaan dat als je klaar bent met het eerste materiaal, je doorgaat met het volgende niveau en na een tijdje met de eerste boeken kunt beginnen."

Wat het ook lastig maakt: de cursisten komen niet allemaal op dezelfde tijd binnen en ze komen niet elke keer, dus je kunt niet een brave structuur in een lesopbouw maken.

Soms heb ik een idee of zelfs plan van wat ik dat lesuur wil doen met cursisten, maar dan zijn die er niet, maar anderen wel. Je moet altijd improviserend werken. Dan duik ik maar weer eens in mijn materialendoos. Het lijkt alsof ik slordig werk, maar ik moet heel flexibel inspelen op de mensen die er op dat moment zijn.

Er zijn ook mensen die niet analfabeet zijn, maar een ander schrift kennen, die wel eens bij mij in de les willen zitten omdat ze dan op een lager pitje dan in hun ' eigen' cursus het Nederlandse alfabet kunnen leren toepassen en wat

zinspatronen kunnen oefenen.

Als ik af en toe mensen krijg die al lessen volgen, hebben ze al een weg ingeslagen en vinden het heerlijk om op een heel langzame manier met woorden en taalregels geconfronteerd te worden.

Wat zou je lesgevers willen meegeven?

Het is erg verleidelijk om te denken dat jij het allemaal héél erg goed weet. Wat het gebruik van het Nederlands betreft, is dat ook ongetwijfeld zo.

Bedenk echter wel dat de mensen die tegenover je zitten, totaal andere taalervaringen hebben dan jij. Er wordt bovendien vaak op een andere manier geleerd dan je verwacht.

Je bent gemakkelijk geneigd om te testen, zodat iedereen weet wat er wel of niet bereikt is. Maar met een test worden de echte problemen meestal niet zichtbaar. Dan is dat een beetje zonde van de tijd, die tijd kan dan beter aan het praten worden besteed. Een proefwerkje op zijn tijd is prima, maar vooral voor jezelf, en je moet er niet teveel aan verbinden. We zijn geen professionele opleiding en moeten geen valse verwachtingen wekken. Iemand die professioneel geschoold is, is soms beter in staat om de verschillen in niveaus te beoordelen en erop in te haken, doordat die wat meer didactische foefjes kent, zo is herhalen van de stof uitstekend, maar niet altijd, soms moet er een andere weg gevonden worden of moet er eerst achterhaald worden wat fout gaat. Het klinkt al met al misschien wat moeilijk en als je bedenkt dat er soms geen enkele gemeenschappelijke hulptaal aanwezig is, weet je pas goed in welke mist lesgevers soms moeten opereren. Vanwege al deze problemen is het beter niet al te streng te zijn in het willen behalen van een vooropgezet doel en je (o, zo belangrijke) enthousiasme te behouden door flexibel met je groep of leerling om te gaan, af en toe iets geks te verzinnen, een spelletje of zo, waar je allebei plezier aan beleeft.

Wat is je motivatie om dit werk te doen?

Ik heb door mijn studie en werk dingen geleerd, die anderen kunnen gebruiken. Het anderen deelgenoot maken daar van, houdt mij actief. Dat ik het zelf nog steeds spannend vind om mijn hersens te laten knarsen, gebruik ik om te ontdekken wat cursisten wel/niet kunnen, wat zij wel /niet oppikken en wat zij uit een vorige les onthouden hebben. Daardoor zijn wij beiden heel serieus en intensief met en voor elkaar bezig. Vergeet niet dat analfabete cursisten geen aan-

tekeningen kunnen maken, geen huiswerk mee kunnen nemen en dus ook nooit iets verweten kan worden! Als zij dan toch kleinere of grotere stapjes zetten, is dat een geweldige voldoening.

Boek je resultaten?

Wij zijn gewend dat mensen lettertekens onmiddellijk herkennen, deze verbinden tot woorden, tot krantenpagina's en boeken. Zulke resultaten bereik ik zeker niet. Nederlandse kinderen hebben al een hele voorbereidende leesontwikkeling achter de kiezen als zij uiteindelijk leren lezen. Zij weten dan al dat de tekens die je ziet, te horen zijn! Je kunt het vergelijken met het notenschrift in de muziek. Een kenner kan muziek horen, door wat die ziet! Leken zien alleen maar strepen en balletjes.

Een anderstalige analfabeet is dubbel gehandicapt: eerst moet ontdekt worden dat we met schriftelijke tekens iets hoorbaars zichtbaar kunnen maken, en vervolgens dat dat wat we horen, ergens naar verwijst, oftewel dat het een woord voor iets is. In tegenstelling tot mensen die in de eigen taal leren lezen, ontcijferen zij woorden die ze (nog) niet kennen. Zelfs bij Nederlandse kinderen loert het gevaar dat zij wel leren ontcijferen, maar niet ontdekken dat, wat ze ontcijferen, echt iets betekent. Bij anderstaligen is dat gevaar nog veel groter omdat ze de woorden niet gebruiken. Als je niet oppast, lezen ze uiteindelijk keurig een tekst zonder te weten wat die betekent.

Zelfs als alles goed verloopt, zal iemand die op latere leeftijd leert lezen, nooit de snelheid bereiken waaraan wij gewend zijn. Dit geldt al helemaal als het om iemand gaat die in een onbekende taal leert lezen.

Pee—E—TEE ——-> PET

Een andere moeilijkheid is dat mensen in hun eigen taal heel fijn afgestemd zijn op ieder klankverschil; in het Nederlands weten wij precies welke klank er wel toe doet en welke niet. Daarin verschillen talen heel sterk. Dat komt weer terug in onze spelling die gebaseerd is op de analyse van klanken en wij hebben daar al zo lang ervaring mee, dat we de klanken ook horen zoals we ze schrijven: in het woord pet horen wij braaf drie klanken (dit zijn niet de letters, want dat zou pee-e-tee en niet pet opleveren!). Anderstaligen die onze woorden leren, horen vaak meer klanken in een woord dan wij, ze spreken die woorden vaak ook niet goed uit, met als gevolg dat de woorden niet herkend (gelezen) en / of goed geschreven worden.

Toch wel eens een succesje?

Ja, iemand die trots vertelt het AMC op eigen kracht verlaten te hebben, dankzij het lezen van de bordjes, of iemand die in het Nederlands op de markt een kip gekocht heeft, dank zij de taallessen. Soms neemt iemand een kinderboek mee naar huis, en bij bespreking blijkt dan dat de humor begrepen is. Soms denk ik dat de successen op een ander vlak liggen, maar ik heb geen idee op welk!

Interview door Erika Feenstra

Vrouwenempowerment

Het vrouwen empowerment is aanwezig in Stap Verder op de dinsdag voor de beginnelingen en op donderdagavond voor de gevorderden. In kleine groepen beginnen nieuwe cursisten met het leren van de maat nemen, patronen maken en uiteindelijk de schaar in de stof zetten voor het maken van kleding. Van een eenvoudige boubou tot gevoerde colberts en broeken wordt de lat steeds hoger gelegd. De eerste producties worden gemaakt van gedoneerde stoffen en wanneer er meer ervaring is, dan krijgen de vrouwen Afrikaanse stoffen om eigen jurken en blouses van te maken. Tweemaal per jaar wordt een modeshow gehouden, die voornamelijk voor de vrouwen zelf is. Dit is altijd een feestelijke gelegenheid. De vrouwen komen één zaterdag per maand samen om te handwerken. Dit is het afgelopen jaar voornamelijk tassen maken geweest. De vrouwen vormen een hechte groep die elkaar helpt, ondersteunt en adviseert.

In de naailessen, die door een zeer creatieve Nigeriaanse handwerklerares worden gegeven, komen de -meest- Afrikaanse vrouwen 's avonds hun vaardigheden uitbreiden. Patroontekenen, ritsen inzetten, knoopsgaten maken, maar bijna nog belangrijker is het om ondertussen samen moed te verzamelen en te bespreken hoe het met de kinderen op school gaat, wat je als ouders kunt doen om te zorgen dat je kinderen mee kunnen komen op school, ook al heb jij helemaal geen scholing gehad als ouder, ook al ben je illegaal.

We ontdekten dat één van de moeders haar kind niet naar school had gebracht, omdat ze dacht dat het meisje hier niet naar school kon. Coördinator Liesbeth Glas ging met de moeder mee om het kind aan te melden bij een school en overlegde met de ouder-kind-adviseur over de begeleiding van moeder en kind. Zo'n gebroken gezin begeleiden we dan zeker een jaar of vier-vijf, tot de moeder haar weg zelf weet te vinden en voldoende zelfvertrouwen en begrip van het schoolsysteem en de gezondheidszorg heeft en van haar eigen rechten in Nederland, en ze voor zichzelf en de kinderen kan opkomen.

Bij het Weduwen- en Wezenfonds en een diaconie van een kerk uit een nabijgelegen dorp konden we wat geld krijgen voor schoolspullen en betere kleding en schoolreisjes voor twee zusjes, zodat zij op school niet meer gepest worden vanwege gebrek aan lunch en sjofele kleren.

Liesbeth Glas, coördinator

Interview

Handwerk- en naailerares Marian Nduku startte de lessen in 2013. Ze kan zich goed inleven in haar cursisten.

“Het begon met medeleven: ik stond naast een kleermaker in winkelcentrum De Amsterdamse Poort en zag hoe een vrouw er met haar zoontje binnenkwam om de lengte van zijn broek te laten aanpassen. De kleermaker vroeg haar tien euro en hoe ze ook vroeg om het goedkoper te doen, hij bleef bij zijn standpunt, tien en anders niet. Ik zag haar met een gefrustreerde uitdrukking op haar gezicht de winkel uitlopen. Ik sprak haar aan en ze vertelde me haar verhaal. Ze was ongedocumenteerd en had dat geld niet, maar haar zoontje had de broek wel nodig. De broek had zes euro gekost en nou was het vermaken ervan nog duurder dan de broek zelf! Het gebeuren liet me die avond niet los en ik besloot om mijn Godgegeven talent in te zetten voor anderen.”

Marian N'duku

Waarom ben je bij Stap Verder aan de slag gegaan?
"Ik kwam voor informatie en zag dat de manier waarop ik te woord gestaan en geholpen werd er één van echte dienst aan de ander was, niet één van er zelf ook beter van willen worden, zoals ik eerder wel bij sommige organisaties tegen was gekomen. Ik zag oprechtheid en echte aandacht en de wil om hoop te geven aan mensen in wanhopige situaties. En elke keer dat ik in Stap Verder kwam zag ik ook wanhopige, getraumatiseerde vrouwen, die zichzelf opnieuw moesten leren kennen, die last hadden van hoge bloeddruk. Dat maakte voor mij Stap Verder een goede plek om vrouwen een positieve afleiding te geven van de problemen waar ze mee worstelen en de kans te geven zichzelf verder te helpen. Zo zijn we begonnen met 'the magic' en niet zonder mooie resultaten!"

Hoe kom je zelf aan je vaardigheden?
"In Nigeria was ik zo al bezig, heb kunst en handvaardigheid gestudeerd, ik dans en doe nog veel meer, ben gewoon graag creatief bezig."

Wie kan er meedoen aan het vrouwen empowerment programma?
"Aanvankelijk was het bedoeld voor ongecodumenteerde vrouwen, maar de druk van de kant van ingeburgerde vrouwen was groot om ook hen toe te laten, dus nu zijn alle vrouwen welkom als ze maar bereid zijn hard te werken en zich aan de omgangsregels te houden."
We bieden nu handvaardigheid in het werken met gerecyclede materialen, sierraden maken, handarbeid, naailes voor beginners, gevorderden en ver gevorderden en patroon tekenen. We hebben nu één beginnersklas, twee gevorderden klassen en één klas voor ver gevorderden.

Is de wanhoop nu gekeerd in hoop?
Jazeker, een potje huilen hoeft nu niet meer. De waardigheid van de vrouwen wordt hersteld, ze hebben nieuwe vaardigheden en daarmee ook zichzelf verder ontdekt, er is weer opnieuw zelfvertrouwen ontstaan. Wat willen we nog meer?

Interview
Interviews door Nick Ibeson, vrijwilliger presentaties

Eén van de vrouwen wilde anoniem wel geïnterviewd worden. Ze startte in 2017 in het vrouwen empowerment programma en had nog geen naaiervaring.
"Als ik alles moet opnoemen wat ik hieruit meeneem, dan ben ik nog wel even bezig! Maar ik zal toch wat opsommen: ik heb geleerd een naaimachine te repareren, hoe een draad op de juiste manier te houden bij het naaien van stof of een rits, hoe je een schaar het handigste kunt vasthouden en stof heel precies kunt knippen. En ik kan nu de maat nemen. En nu kan ik zelf een jurk naaien. Kun je je dat voorstellen? Ik kan er zelfs mijn eigen stijl in zoeken en de kleding die ik nu naar de kerk en feestjes draag, heb ik zelf genaaid. Vind je niet dat ik er goed uitzie? Ook zelf gemaakt. Ik repareer nu ook kleding voor anderen en zie het verschil tussen verschillende soorten stof."

Pastoraal-diaconaal (sociaal) spreekuur

Doorgaande professionalisering van het spreekuur
Nadat we vanaf 2016 aan de slag mochten met 'echte' maatschappelijk werkers, waarvan er twee nog steeds met veel plezier deel van het team zijn, mochten we afgelopen jaar nog drie maatschappelijk werkers en twee paters van de Sociëteit Afrikaanse Missiën uit India en Benin inwerken.

We hebben een intercultureel team, pastores uit Kameroen, Benin, India en Nederland met werkervaring in Ghana, Nigeria, Benin, Niger, Kameroen, de Filippijnen, de Verenigde Staten en Nederland en maatschappelijk werkers met Surinaamse en Antilliaanse en Nederlandse achtergrond met werkervaring in Nigeria en Kenia. Een coördinator met vijfentwintig jaar ervaring onder Afrikaanse gemeenschappen in Amsterdam Zuidoost en een senior pastor met dertig jaar ervaring in de Amsterdamse hulpverlening en een medewerkster die de administratie op orde houdt, completeren het team.

Daarmee kon de aandacht voor bezoekers in de spreekuren op maandag, vrijdag en ook op de woensdag veel groter zijn. Door de uitgebreidere kennis en levens- en werkervaring, nu ook internationaal en multicultureel, konden we gezamenlijk

tot een beter begrip van de situatie van bezoekers komen en adequater helpen. De paters hebben elk tien jaar in Nigeria en Ghana gewerkt en spreken de talen van onze West-Afrikaanse bezoekers en kennen hun manier van denken en leven. Het hele team profiteert daarvan, want we hebben nu meer kans te overleggen en met twee spreekuurmedewerkers samen een gesprek aan te gaan met bezoekers.

Voor Nederlandse hulpverleners is het bij ongedocumenteerden niet mogelijk hen thuis te bezoeken. De huisbazen die hen illegaal onderdak geven, zouden argwanend worden en hun onderhuurders het huis uitzetten, uit angst dat de hulpverlener een 'spion' van de woningbouwvereniging of vreemdelingenpolitie is. Met een Afrikaanse pastor is huisbezoek nu wel mogelijk.

Het inwerken van nieuwe spreekuurmedewerkers blijft veel tijd vragen, we hebben sinds een jaar ook vaker spreekuuroverleg, ongeveer één keer per maand en nu we een team van totaal 14 collega's hebben vraagt coördinatie en afstemming onderling meer. Een paar spreekuurmedewerkers bezochten als werkbezoek het Jeanette Noelhuis- opvangplek voor migranten in de knel-, de geestelijk verzorgers van het AMC en migrantenpastor Moses Alagbe en brachten een bezoek aan het detentiecentrum in Rotterdam. In het spreekuuroverleg hielden we een bijeenkomst over interculturele communicatie, kregen we van onze advocate Arwen de Graaf uitgebreid uitleg over de artikel 64 procedure (verblijf op medische gronden), hadden we overleg met medewerkers van de Stichting Woon - die problemen met huur oplos-

sen met en voor bewoners– en wisselden we ervaring uit met een medewerker van Dokters van de Wereld. In de zomer kregen we ondersteuning van Federica Armandillo, die eerder in het Wereldhuis had gewerkt.

We zijn nog steeds erg blij met de inzet van senior pastor Cor Ofman, die al van ruim voor zijn pensionering (in juli 2018) telefonisch de vraagbaak is voor de nieuwe spreekuurmedewerkers bij ingewikkelde zaken en vaak op de vrijdag de spreekuurmedewerkers met raad en daad bijstaat.

Met het nieuwe CRM (klantregistratiesysteem) wat we bezoekersbeheersysteem noemen en dat we nu sinds 2016 gebruiken, hebben we de mogelijkheid gespreksverslagen en gegevens van bezoekers bij te houden en de overdracht beter te doen. Ook geeft het ons de mogelijkheid statistieken uit de gegevens te halen. De statistieken uit 2018 hebben we in januari 2019 met het spreekuurteam besproken en geanalyseerd en ook in het bestuur gepresenteerd.

Manier van noodhulp verlenen

We pamperen niet, een hardnekkig vooroordeel, dat we bij presentaties vaak voor de voeten geworpen krijgen. Nee, bij ons laten we de verantwoordelijkheid voor iemands leven wel in zijn of haar eigen hand. Wij kunnen en willen niet de regie overnemen en kunnen ook niet eindeloos voor iemand gaan zorgen. Maar daar waar we zien dat de menselijke waardigheid in het gedrang komt, pakken we wel aan. Een mens moet in ieder geval wel zijn tanden kunnen poetsen, zijn kleren kunnen wassen, douchen, een fatsoenlijke maaltijd krijgen en ergens zijn hoofd te ruste kunnen leggen. Dat minimum proberen we met en voor mensen te bewerkstelligen. Tijdelijk kunnen we in medische nood onderdak proberen te regelen, de mensenrechten moeten gewaarborgd zijn. We hebben dus een douche, een keuken, een tweedehands kledingkast en een wasmachine ter beschikking en kunnen doorverwijzen naar kledingbank, voedselbanken, Dokters van de Wereld voor doorverwijzing naar medische zorg en andere instanties.

advocaten kantoor de Binnenstad

Juridisch spreekuur Stap Verder 2018

De huisadvocaten van Stap Verder zijn Corinne de Klerk, Thomas Kouwenhoven en Arwen de Graaf van Advocatenkantoor De Binnenstad. Eén van hen is elke tweede woensdag van de maand bij Stap Verder aanwezig tijdens de spreek-

Enkele voorbeelden uit het werk van de spreekuurmedewerkers

In goede samenwerking met de terugkeerorganisaties Bridge to Better en de Internationale Organisatie voor Migratie konden we de terugkeer van de Ghanese heer SB faciliteren. Hij had een aantal jaren geleden een beroerte gehad en was daardoor gedeeltelijk halfzijdig verlamd. Met fysiotherapie was dat de afgelopen anderhalf jaar flink verbeterd, voor die tijd was het zelfs moeilijk therapie te vinden. Hij wist te overleven met behulp van vrienden, de kerk en een Ghanese partner. Die laatste was er inmiddels niet meer en dus werd overleven hier steeds moeilijker. In 2018 is dus een terugkeertraject ingezet en een plan ontwikkeld om met een auto terug te keren en in Ghana een taxibedrijfje te starten. Ondertussen is ook het gebit van meneer gesaneerd en een nieuwe bril aangemeten.

Verdrietig was het plotselinge overlijden van een bezoekster die we nog maar kort kenden. Joy Ndubishi had hartklachten, maar had geen vertrouwen in de medische zorg. We kregen niet de tijd om haar daarin te begeleiden en vertrouwen op te bouwen. De Nigeriaanse voelde zich thuis bij ons en we konden ook echt wat voor haar betekenen. Ze liet twee kinderen in Italië en Nigeria achter. Pater Trinkson Debres en pastor Cor Ofman verzorgden samen met de Gemeente Amsterdam haar begrafenis.

Ook vervelend was dat we moesten aanzien hoe een jongeman, geboren in Italië, zoon van een Nigeriaanse moeder die hier aan kanker was overleden, uitgezet werd naar Nigeria, waar hij nog nooit geweest was. Zelfs al zijn bezittingen bleven bij ons staan.

uren van 14-16 uur. Bij ad hoc vragen kunnen de huisadvocaten worden gebeld en kan eventueel een afspraak op het kantoor bij De Binnenstad worden gemaakt.

In 2018 kwamen ongeveer veertig mensen naar het juridische spreekuur, waaronder vijftien vrouwen. Veruit de meeste bezoekers kwamen uit West-Afrika, waarbij Nigeria en Ghana de toplanden zijn. Maar er komen ook mensen uit Italië, Marokko en een aantal uit Suriname. Er kwamen gemiddeld vier à vijf personen op een spreekuur. Het aantal bezoekers van het juridisch spreekuur is stabiel gebleven ten opzichte van het vorige jaar.

De problemen waarmee men bij de advocaat komt, hebben meestal te maken met het ontbreken van een verblijfsvergunning. Bezoekers hebben daardoor geen onderdak, geen geld, geen zorgverzekering, durven niet naar de dokter, hebben geen recht op voorzieningen. Er is vaak geen sociaal netwerk dat in het onderhoud kan voorzien. Daardoor slapen mensen soms zelfs op een tochtige gang of in een garagebox. Vaak spelen er gezondheidsklachten. Vanwege deze klachten kan er soms een artikel 64 procedure gestart worden waarmee men uitstel van vertrek krijgt. Met deze status heeft men nog geen recht op voorzieningen zoals een uitkering of een eigen woning, maar er komt tenminste onderdak (via het Centraal Orgaan Asielzoekers) en een verzekering tegen ziektekosten. De klachten moeten heel ernstig zijn (suïcidepogingen, nierdialyse, opgenomen in een gesloten instelling wegens psychische klachten, ernstige infectieziekten zoals HIV waarvoor geen behandeling mogelijk is in het land van herkomst) voordat tot uitstel van vertrek wordt overgegaan. De tendens lijkt helaas te zijn dat een geslaagde artikel 64 procedure steeds zeldzamer wordt.

Soms hebben bezoekers een partner met de nationaliteit van een ander EU-land, dan Nederland, die hen kan helpen een

verblijfsvergunning te krijgen omdat ze gehuwd zijn of een relatie hebben. Daar krijgen de advocaten vragen over. Verder zijn sommige bezoekers in het bezit van een verblijfsvergunning van een ander EU-land, vaak Spanje of Italië. Zij vragen dan of zij deze verblijfsvergunning kunnen inwisselen voor een Nederlandse verblijfsvergunning die gelijk rechtmatig verblijf oplevert, waaronder het recht om te werken in Nederland. Helaas gaat dit meestal niet zo makkelijk en moet men aan bijzondere voorwaarden voldoen. Een aantal bezoekers kon ook dit jaar een verblijfsvergunning krijgen omdat zij een Nederlands kind hebben dat zij verzorgen en opvoeden.

De advocaten krijgen ook vragen over schuldhulpverlening en dreigende ontruiming door de woningbouwvereniging bijvoorbeeld omdat de woningbouwvereniging vermoedt dat er wordt onderverhuurd.

De maatschappelijk werkers van Stap Verder zien de bezoekers vaak eerst op hun eigen spreekuur en verwijzen ze naar de advocaat bij juridische kansen of problemen. Dit is een enorme hulp en tijdsbesparing voor de advocaat. Vaak wordt ook al het belangrijkste probleem waar de bezoeker tegenaan loopt, geschetst en wordt de advocaat voorbereid op bijvoorbeeld taalproblemen.

Als advocaat op het Stap Verder spreekuur heb je met frustratie en onbegrip van de bezoeker te maken. Waarom mag ik niet werken? Ik wil zo graag. Waarom is het nu nog zo moeilijk een verblijfsvergunning te krijgen? Ik ben hier al 27 jaar. Waarom worden mijn medische klachten niet serieus genomen? Denk je dat ik er zelf voor gekozen heb dat ik elke week naar het ziekenhuis moet? In 2018 zijn er tenminste vijf zaken gestart door de advocaat naar aanleiding van problemen van bezoekers van Stap Verder.

Uit de praktijk:

De heer I., afkomstig uit een West-Afrikaans land en met een Italiaanse verblijfsvergunning heeft een brief van de IND ontvangen die onbegrijpelijk is. Hij heeft een paar weken eerder een verblijfsvergunning aan het loket aangevraagd voor verblijf bij zijn Italiaanse partner. Het leek simpel op de afspraak: hij hoefde enkel twee weken te wachten op een beslissing. Maar in de brief worden nu vreemde vragen gesteld over documenten en legalisatiestempels. De advocaat belt met de IND, waarop de zaak niet duidelijker wordt. Afgesproken wordt dat het dossier naar de advocaat wordt gestuurd en dat ze extra tijd krijgt om te reageren. Later blijkt uit het dossier dat een ander type Europese vergunning is aangevraagd dan I. dacht en dat hij geen recht heeft op dat andere type omdat hij niet kan bewijzen dat hij al zes maanden samenwoont met zijn partner. Maar hij komt wel in aanmerking voor een andere verblijfsvergunning voor verblijf bij zijn partner voor vijf jaar. Hij moet de machtiging voorlopig verblijf, een speciaal visum dat vooraf gaat aan de verblijfsvergunning, alleen even ophalen in Italië. Dat heeft hij er graag voor over.

Mevrouw M. is totaal van slag als zij de sommatiebrief van de woningbouwvereniging in de bus krijgt om de huur op te zeggen binnen acht dagen. De woningbouwvereniging schrijft dat zij niet zelf in de woning woont maar dat zij deze onderverhuurt. M. woont er zelf, al drie jaar, verzekert zij de advocaat tijdens het spreekuur. Alleen haar neef en zijn gezin wonen bij haar in. Toen de woningbouwvereniging op bezoek kwam, was zij niet thuis vanwege haar Nederlandse les en kon de neef wegens de taalbarrière niet precies uitleggen hoe de vork in de steel zat. De advocaat schrijft een brief aan de woningbouwvereniging dat mevrouw M. in de woning woont, dat zij de huur zeker niet zal opzeggen en dat zij er blijft wonen. Er volgt een onverwacht huisbezoek door de woningbouwvereniging waarbij M. wel aanwezig is en onder meer haar slaapkamer laat zien. De woningbouwvereniging is overtuigd dat M. er zelf woont en trekt de sommatie tot huuropzegging in. De neef en zijn gezin moeten echter wel vertrekken. *Arwen de Graaf, advocate*

PR en communicatie

'Een frisse look'

Toen mij gevraagd werd om te solliciteren op de functie PR-medewerker bij Stap Verder hoefde ik niet twee keer na te denken. Omdat ik de organisatie al kende door de stage die ik hier gelopen heb, ik creatief ben en ik aardig om kan gaan met technologie en Social Media besloot ik te solliciteren. Niet lang daarna kon ik bij Stap Verder aan de slag om nieuw PR-materiaal te ontwikkelen.

Dit nieuwe materiaal was hard nodig. Zowel de website als de folders waren erg gedateerd en ook informatie klopte niet meer. Tijd om aan de slag te gaan!

Gelukkig heeft Stap Verder een 'fris' logo waar makkelijk mee te werken valt.

Wanneer er materiaal ontwikkeld wordt, is het belangrijk dat dit past bij het bedrijf en dat alles herkenbaar is. Zo heb ik de folder en de poster eenzelfde soort uiterlijk gegeven. Ook komen de foto's op de website overeen met de foto's op de poster en de folders. De kleuren blauw, oranje en groen komen veel voor op al het Pr-materiaal omdat dit ook in het logo verwerkt zit en deze kleuren hebben gecombineerd een neutrale doch frisse uitstraling. Precies wat Stap Verder nodig had. De informatie op de website is geüpdatet en nu kan men ook de website in het Engels bekijken, wat handig is aangezien veel van de bezoekers van Stap Verder geen Nederlands spreken. Daarnaast kan men ook makkelijk geld doneren aan Stap Verder via de doneerknop die bovenaan de pagina van de website te vinden is.

Het was me een waar genoegen om dit werk uit te mogen voeren voor Stap Verder en ik hoop dat het de toestroom van bezoekers stimuleert!

Willen jullie zelf ook folders of posters verspreiden in jullie omgeving of op openbare plekken? Er ligt altijd een voorraad klaar, dus kom dit vooral ophalen.

Alle goeds en liefs, Meghan Keereweer

Contacten met kerken uit de buurt en wereldwijd

In Nederland is algemeen weinig bekend over het echte leven van de mensen die wij als bezoekers hebben. Er zijn veel vooroordelen over wat men dan noemt "illegalen", over vreemdelingen, over Afrikanen. Bewust werken we aan het veranderen van die verkeerde beelden en het geven van voorlichting over het werkelijke leven van migranten.

Zo vragen we kerken om toiletartikelen en voedingsmiddelen voor ons in te zamelen. Daarmee kunnen we mensen die niet eens een fatsoenlijke maaltijd voor zichzelf kunnen betalen even wat soelaas bieden.

Graag gaan we ook bij die kerken op bezoek om meer te vertellen over ons werk en nodigen wij hen bij ons uit om een excursie door de Bijlmer te doen of een presentatie in Stap Verder te krijgen onder het genot van een Afrikaanse maaltijd, gekookt door één van onze bezoekers. Zelfs buitenlandse groepen pastores weten ons jaarlijks te vinden tijdens hun studiereis naar Amsterdam. Zij zijn vaak onder de indruk van onze ongedwongen huiselijke sfeer. Bij ons kun je zelf je kop thee in de keuken maken, of je even terugtrekken om in een kamertje te bidden, je komt niet met knikkende knieën om hulp vragen. Dat schijnt elders toch formeler toe te gaan of grootschaliger, waardoor soms de menselijke maat na een tijdje een beetje verdwijnt.

De afgelopen vier jaren is het ons gelukt een oecumenisch netwerk op te bouwen van kerkgemeenten en parochies in de buurt. We hopen dit netwerk jaarlijks uit te breiden en onze relaties met de verschillende gemeenten te verstevigen. In 2018 mochten we in 61 giften van een dertigtal kerken uit onze wijdere omgeving financiële steun ontvangen tot een totaalbedrag van zo'n 33.500 euro, waarvan 17.500 euro voor individuele noodhulp.

Zes Poolse maatschappelijk werkers brachten in januari 2018 een bezoek aan Stap Verder en aten mee.

In februari 2018 lazen we met vijf medewerkers van Stap Verder met kerkleden van de Protestantse Gemeente De Rank in Nieuw Vennep tijdens een interculturele bijbelstudie het verhaal van de barmhartige Samaritaan.

Bij de ouderenkring van de Protestantse Gemeente Zuidoost mochten we

vertellen van het werk in Stap Verder en ontvingen we een mooie gift.

Jongeren uit Mijdrecht maakten in maart 2018 een deel van een kerkdienst mee en kregen een rondleiding door het kerkgebouw (een voormalig bedrijfspand) bij de Nigeriaanse Pinkstergemeente Mountain of Fire and Miracles Ministries (die ons maandelijks met een mooi bedrag steunt) en we namen hen daarna mee op excursie door de Bijlmer.

Mediapriester Roderick Vonhögen maakte in opdracht van het Kansfonds, dat ons al jaren steunt, een filmpje waarin vrijwilligster Susi Schwarzenbacher en spreekuurmedewerker Augustin N'dah en coördinator Liesbeth Glas vertellen over het werk van Stap Verder. Dit gebeurde ter gelegenheid van het evenement The Passion, dat in de Bijlmer plaatsvond. Het Kansfonds wilde de projecten in de buurt die zij steunt eens in het zonnetje zetten.

Kansfonds geven om een ander

In april bezochten studenten uit Nijmegen onder leiding van bezoekers, coördinator en vrijwilligers uit Stap Verder, de hindoetempel, een Pinkstergemeente en een doopdienst in de R.K. All Saintsparochie.

Vervolgens brachten twintig Zwitserse predikanten uit Schaffhausen een bezoek aan Stap Verder en kregen een rondleiding door de Bijlmer en hielden zeven diakenen van Evangeliegemeente De Schaapspoort uit Almere een visiedag in Stap Verder om samen na te denken over wat zij in Almere aan diaconaal werk kunnen ontwikkelen.

In mei kwamen een groep Duitse predikanten uit het Rheinland en een groep uit Mainz op bezoek. En in juni mochten we een presentatie verzorgen voor 35 predikanten uit Württemberg.

We mochten wethouder Jakob Wedemeijer in de zomer ontvangen voor een gesprek met een coördinator en advocate Arwen de Graaf. In oktober hadden we een eerste gesprek met de verhuurmakelaar van woningbouwvereniging Rochdale over mogelijkheden om een ander groter pand te vinden in Amsterdam Zuidoost. Op 8 december 2018 verscheen in het Nederlands Dagblad een artikel van de hand van Henk-Jan Gosseling over het werk van Stap Verder.

Organisatie en menskracht

In het bestuur hebben penningmeester Hans Dalmulder en SMA-lid Gerard Timmermans zich dit jaar ingewerkt, nadat zij in 2018 onze gelederen hebben versterkt.

Interview **met onze penningmeester Hans Dalmulder**

Op een warme dag zitten we bij Hans thuis op 5 hoog met een mooi uitzicht over hartje Bijlmer.

Scheidend boekhouder Hans van Riet met aantredend penningmeester/ boekhouder Hans Dalmulder

"Ik ben altijd sociaal betrokken geweest. Dat kreeg ik van mijn ouders mee. Meestal was ik penningmeester of administrateur bij diverse stichtingen met een goed doel. En zo ben ik als gepensioneerde via de vrijwilligers-vacaturebank in 2018 bij Stap Verder gekomen. Mijn ervaring als financiëel adviseur bij een grote bank komt goed van pas. En ik ben flexibel. Ik heb in Utrecht, Vianen, Nuenen, Groningen en Assen gewoond."

"De 'empowerment', zoals de naaiclub van Stap Verder, spreekt mij het meeste aan. Zo hebben de mensen iets te doen, ze leren nieuwe vaardigheden en ze vergeten hun ellende. Ook is het heel bijzonder dat we zeer veel mensen helpen met kleine geldbedragen. Maar dat is ook lastig, want dat betekent veel werk met contant geld. Wat mij ook aantrekt in Stap Verder is dat we ondersteund worden door allerlei kleine fondsen in onze omgeving, vooral de kerken. En dat we ook steun krijgen van grote landelijke fondsen."

Interview door Albert Koot, bestuurslid

Financiën en fondswerving

Professionalisering van de boekhouding en fondswerving

Sinds ruim een jaar krijgen we advies van een fondsenwerfster. Een jaar lang hebben coördinator en boekhouder de taken van de penningmeester op zich genomen, na het overlijden van de penningmeester in augustus 2017. In het voorjaar mochten we een financieel adviseur en in de zomer een nieuwe penningmeester verwelkomen. Een nieuw boekhoudprogramma is in gebruik genomen.

Twee fondsen brachten in 2018 een bezoek aan Stap Verder: met het Weduwen- en Wezenfonds, bij wie we al jaren aanvragen voor individuele hulp mogen neerleggen, bespraken we voor welke bezoekers welke mogelijkheden bestaan om een fondsaanvraag te doen. Met medewerkers van de Fundatie Sandheuvel-Sobbe, van wie we sinds twee jaar mooie bijdragen ontvangen, hadden we een gesprek over de vele aspecten van het werk en onze praktische informele manier van hulpverlenen. Zij moedigden ons aan het pand verder op te knappen en met meer zelfvertrouwen bij fondsen aan te kloppen. Wat we doen is ondersteuning meer dan waard, was hun boodschap.

Vrijwilligers

Er werken zo'n 70 vrijwilligers bij Stap Verder:

5 bestuursleden, 1 boekhouder,

Het bestuur in 2018 :

- Voorzitter: ds. Christian Lindner (EBG),
- Secretaris: pastoraal werker Albert Koot (RK),
- Penningmeester: Hans Dalmulder
- Lid: Erroll Toendang (ELG),
- Lid: Gerard Timmermans (SMA).

1 financieel adviseur, 2 kascommissieleden,

8 presentatievrijwilligers, 2 relatiebeheerders

5 gastheren/vrouwen, 15 spreekuurmedewerkers

20 lesgevers Nederlands, 2 kledingbankchauffeurs

3 andere chauffeurs voor spullen en ritten voor PR etc

3 koks, 1 schoonmaakster

2 coördinatoren (halftijd betaald, rest vrijwillig ;-))

2 programmeurs/systeembeheerders

Toekomstplannen

Financieel

Er is ruimte om voor de huisvesting een voorziening te vormen. Stap Verder zoekt een iets grotere ruimte in de Bijlmer. Lukt dat niet, dan is op de huidige locatie renovatie nodig. Eén van de voordelen van het huidige pand is dat het relatief niet duur is.

Stap Verder is nu een samenwerking met de Stichting PDCB (Pastoraal Diaconaal Centrum Bijlmermeer) en de SMA (Sociëteit voor Afrikaanse Missiën). Eén coördinator wordt betaald door het PDCB en één door de SMA. Tot nu toe is de inbreng van de SMA als een pro memorie-post opgenomen. Stap Verder wil vanaf 2019 of 2020 deze inbreng ook tot uitdrukking laten komen in cijfers. Bij Stap Verder werken twee coördinatoren en ongeveer 60 vrijwilligers. Een aantal vrijwilligers krijgt een vergoeding.

Spreekuur

Nu we met een team van vier maatschappelijk werkers, een advocate en vijf pastores zitten, kan er meer. De professionaliteit van de medewerkers is hoog, de expertise is uitgebreid.

De pastors brengen de nieuwe expertise in empowerment binnen. Twee maatschappelijk werksters (Anita en Delilah) brengen ervaring in het invullen van formulieren in. De andere maatschappelijk werkster Karolien, die in de GGZ werkt, heeft de ondersteuning van mensen die met psychische problematiek worstelen in haar pakket. Dat maakt ons waardevol voor bezoekers met specifieke vragen.

De statistieken uit 2018 hebben we in januari 2019 met het spreekuurteam besproken en geanalyseerd en ook in het bestuur gepresenteerd. We hebben trends en groepen onderscheiden onder de bezoekers van de afgelopen jaren. En die geven ons aan in welke richting we de komende jaren willen gaan in de spreekuren.

Zorg om Ouderen (ZoO)

We onderscheiden een grotere groep oudere bezoekers, van boven de vijftig, die door het (ongedocumenteerde) leven als migrant in Nederland fysiek en mentaal op zijn, veel ouder zijn dan de gemiddelde vijftigplusser in Nederland, door het zware leven dat ze geleid hebben. Rugklachten, depressie, wars van hulpverlening die te weinig voor hen kon doen, dus op straat levend, of inmiddels in Bed-Bad-Brood- of 24 uurs-opvang, maar met allerlei ernstige gezondheidsklachten. Zij hebben geen vangnet van familie (die vaak in het buitenland zit, soms over de hele wereld verspreid) en hun geloofsgemeenschappen kunnen de opvang niet aan. Zij zoeken het gesprek met meerdere spreekuurmedewerkers en de coördinatoren, met andere bezoekers en zo vormt Stap Verder voor hen een soort familie. Vaak zie je dat zij een moederlijke of vaderlijke rol opnemen ten opzichte van jongere bezoekers en dat de medewerkers voor hen hun zorgzame kinderen worden in hun beleving.

Sociaal loket (Solo)

We onderscheiden een groeiende groep migranten die een verblijfsvergunning krijgt, waaronder de afgelopen jaren ook meer moeders en vaders met kinderen, die in het reguliere circuit weliswaar hun weg nu zouden moeten kunnen vinden, maar daar door de enorme bureaucratie en de totaal andere samenleving dan die waar zij zelf uitkomen, hun weg niet vinden en daardoor van toegang tot voorzieningen verstoken blijven. Deze mensen blijken in de praktijk van Stap Verder de afgelopen jaren, nog zeker 5 jaar begeleiding nodig te hebben bij het leren zich te presenteren en begrijpen hoe allerlei sociale stelsels werken in Nederland. Hierbij gaat het dus voornamelijk om informeren over hoe houding te veranderen naar zelfverzekerdheid en zelfvertrouwen en durven vragen en vasthoudendheid, leren je rechten op te eisen. Die zijn nodig om te komen waar mensen wezen willen. Samen formulieren invullen, hen leren zelf aanvragen voor uitkeringen te doen, salarisstroken downloaden, CV maken, DigiD aanvragen etc. Ook hierin speelt het beeld van de familie vaak een rol. Bij de maatschappelijk werksters vinden de moeders vaak een soort zuster of moeder die adviseert, waar je raad kunt halen,

levenservaring kunt delen. Onze maatschappelijk werksters wonen in Zuidoost, hebben zelf kinderen, weten hoe je met de woningbouwvereniging moet communiceren, welke rechten op kinderbijslag e.d. er bestaan, hoe kinderopvang werkt…

Psychosociale Zorg (Psyzo)

We onderscheiden een groeiende groep mensen die psychisch en sociaal enorm in de knoop raken door de lange jaren van geen verblijfsvergunning krijgen, niet kunnen bewijzen dat zij vreemdeling zijn, door trauma's bij vlucht en vervolging en trauma's ook opgelopen in de Nederlandse (afwezigheid van) hulpverlening.

Bij mensen met een verblijfsvergunning die uit een migratiesituatie komen en die psychisch beschadigd zijn, zien we vaker dat er schuldenproblematiek, burenruzies en dreigende huisuitzetting ontstaan en dat de hulpverlening in het reguliere circuit vastloopt. Met onze kennis van de migratieachtergrond en culturele achtergrond blijken we verschil te kunnen maken.

Project Individuele begeleiding (PIB)

We zien de noodzaak voor meer gerichte individuele begeleiding. Tot nu toe konden we met de kleinere bezetting die we hadden slechts noodhulp verlenen en doorverwijzen. Veel wat nodig was probeerden we bij de reguliere hulpverlening te leggen, maar bleef liggen.

Er wordt nu in 2019 een traject van individuele begeleiding ingezet waarbij voor elke bezoeker van het spreekuur gekeken wordt naar de hulp die afgelopen jaren plaatsvond, wat al bereikt is en wat nog gedaan moet worden, welke instanties daarbij nodig zijn en welke stappen dit jaar gezet kunnen worden. Daarbij zal gekeken worden naar alle gebieden van het leven: ten eerste de noodhulp (de persoonlijke verzorging en bed, bad, brood en medische zorg (voor ongedocumenteerden en onverzekerden i.s.m. Dokters van de Wereld), daarna ook wonen, (vrijwilligers)werk/zinvolle dagbesteding, geestelijke

en lichamelijke gezondheid, familie en netwerk, educatie en ontwikkeling.

Dit traject wordt met de bezoeker besproken. Aan het begin van het jaar wordt ingeschat wat nodig is aan fondswerving voor individuele hulp en wordt ook kritisch bekeken welke rol de bezoeker zelf hierin kan spelen en hoe financiële ondersteuning zo snel mogelijk verantwoord afgebouwd kan worden. We proberen de bezoeker zelf het heft in handen te geven, maar wel zo dat de bezoeker niet alleen komt te staan en met een kluitje in het riet gestuurd wordt. De bezoeker moet er zelf aan toe zijn/in staat (gesteld) zijn om stappen naar zelfstandigheid te nemen. Warme overdracht blijft voorop staan. Voor ongedocumenteerden die al lang in Nederland zijn, gaan we zoveel mogelijk 'out of the box' denken en met kennis van zaken van het dagelijks leven zoeken naar hele praktische dagelijkse oplossingen om het leven goedkoper en makkelijker te maken en toe te werken naar een minstens iets zorgenvrijer bestaan en een toekomstperspectief van een menswaardiger leven.

Met de aanwezigheid van groepen ongedocumenteerden/uitgeprocedeerden die bij Stap Verder douchen en wassen de afgelopen jaren, ontstaat met leden van deze groepen ook een band in het spreekuur, dat sommigen bezoeken. De schrijnendheid van de vaak uitzichtloze situatie waarin deze bezoekers leven, is niet om aan te zien. Nu een grote groep van veertig man weer bij ons om de hoek zit en we horen dat er zorg is vanuit andere vrijwilligersgroepen en de gemeente om het welzijn van deze mannen, zien wij kans ook hen een individueel begeleidingstraject aan te bieden, of zelfs groepsgewijs met hen aan toekomstperspectief te werken. We zijn bezig met hen te informeren over hun rechten en voorzichtig een vertrouwensband op te bouwen en hen uit te nodigen voor deze gesprekken.

Vanuit dit traject van individuele begeleiding kunnen we doorverwijzen naar de maatschappelijk werkers voor het Sociaal Loket, waar gezocht wordt naar welke maatschappelijke voorzieningen de reguliere hulpverlening biedt en hoe die aangevraagd kunnen worden. Pastor en maatschappelijk werker komen zo beiden in beeld en werken samen om de bezoeker een stap verder te helpen.

Ook doorverwijzing naar het Develop Your Talent project en het Vrouwen Empowerment project is dan mogelijk. In de individuele gesprekken kan gekeken worden naar de talenten en vaardigheden die iemand heeft, naar hoe interesses ingezet kunnen worden om nieuwe vaardigheden op te doen, die aanknopingspunten bieden om inkomen mee te verwerven, zich een plaats op de arbeidsmarkt mee te veroveren.

Develop Your Talent (DYT)

Voor mensen die ongedocumenteerd zijn, biedt een Develop Your Talent traject groei in toekomstperspectief en kan het zelfs een opening bieden om na te denken over doormigratie of terugkeer, waarna eventueel doorverwijzing naar één van de terugkeerorganisaties kan plaatsvinden. Wij zijn bezig goede contacten te ontwikkelen met de vier terugkeerorganisaties Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), Bridge to Better, Stichting Goedwerk en Vluchtelingenwerk.

In het Develop Your Talent project gaan we op zoek naar wat mensen beweegt en waar ze goed in zijn, waar ze blij van worden. Iemand die goed kan koken, krijgt de kans af en toe de warme maaltijd te verzorgen in Stap Verder voor bezoekers. Iemand die meer dan dat kan, wordt ingezet bij de catering voor groepen die een bezoek brengen aan Stap Verder, als workshopleider of presentator of rondleider. Een danscursus, sport of EHBO cursus is een mogelijkheid, maar ook doorverwijzing naar de cursussen van het Project Activiering Ongedocumenteerden (PAO) van het Amsterdams Solidariteits Komitee Vluchtelingen (ASKV): lassen, fietsenmaken, houtbewerking etc. En we kunnen op maat op zoek gaan naar specifieke deskundigheidsbevordering.

Missie en visie

Stap Verder is er voor alle inwoners van Zuidoost die ergens vragen over hebben, vastlopen in regelgeving, de weg zoeken in het woud van instanties, te maken hebben met problemen waarmee ze geen raad weten.

Onze missie is "Op oecumenische grondslag krachten bundelen om adequate hulp te kunnen bieden bij sociaal maatschappelijke problemen in Amsterdam Zuidoost waar die (nog) niet bestaat, om flexibel te kunnen inspelen op zich veranderende behoeften en omstandigheden en om aan de overheid sociaal maatschappelijke problemen kenbaar te maken."

Vanuit de deelnemende kerken is een Diaconaal Oecumenisch Beraad (DOB) geformeerd. Daarin zitten van elke kerk in principe twee leden die beleidsmakers zijn of zich diaconaal inzetten. Zij denken praktisch mee over de inhoudelijke koers die het diaconaal oecumenisch centrum vaart en zorgen voor draagvlak en vrijwilligers in de kerken voor het werk.